

Sfântul Gheorghe Pelerinul

Tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
2018

Cuprins

Cuvânt de binecuvântare	7
Cuvânt înainte	11
Introducere	14
1. Pelerinul Gheorghe Lazăr descris de Părintele Dumitru Stăniloae	30
2. Pelerin în căutarea lui Dumnezeu	33
2.1. Copilăria și tinerețea	33
2.2. Călătoria la Ierusalim	35
2.3. Întors în satul său	37
2.4. Străbătând satele și orașele	39
3. Prin asceză și binefacere spre curăție și sfințenie	42
3.1. Asceza Sfântului Gheorghe Pelerinul	42
3.2. Desculț și cu capul descoperit	45
3.2.1. O nevoie care uimea pe toți	45
3.2.2. O nevoie regăsită în Tradiția Bisericii	53
3.3. Îmbrăcat cu milostivirile îndurării	56
4. O statornică și înaltă trăire duhovnicească	60
4.1. Rugăciunea în viața Sfântului Gheorghe Pelerinul	60
4.2. Pace în mijlocul unei lumi frământate	65
4.3. Paradoxul asceză – bucurie	67
5. O luptă neobosită pentru deșteptarea credinței	70
5.1. Învățător prin faptă și cuvânt	70
5.2. Părinte și îndrumător duhovnicesc	73
5.2.1. Înțelept și blând	73
5.2.2. Iubitor și smerit	76
5.2.3. Delicat și ferm	78
5.2.4. Darul de a face ucenici	79
6. O icoană vie a Ortodoxiei	82

Resp. 1. Darurile suprafirești ale Sfântului Gheorghe Pelerinul 87

    7.1. Ispite și arătări de la diavolul 87

    7.2. Semne și minuni 88

    7.3. Prorocii împlinite 92

8. Adormirea Sfântului Gheorghe Pelerinul 95

    8.1. O altă prorocie împlinită 95

    8.2. Despre sfintele moaște 96

9. Recunoscut, mărturisit și cinstit ca sfânt 99

10. Sfântul Gheorghe Pelerinul și neamul său 103

Filă de acatist 106

Anexă. Câteva mărturii ale contemporanilor și urmașilor ... 108

Bibliografie 114

1. Pelerinul Gheorghe Lazăr descris de Părintele Dumitru Stăniloae

În continuare vom reproduce o sinteză a vieții sale, pentru că în ea vom găsi cele mai reprezentative aspecte ale slujirii și vocației sale, pe care le vom aprofunda și lărgi. În această minunată miniatură a Părintelui Dumitru Stăniloae transpare profilul misionar, ascetic și isihast al Sfântului Gheorghe Pelerinul.

„«Moșul Gheorghe» a fost cunoscut și cinstit ca sfânt nu numai în România, ci și la Athos. Și astăzi încă poporul îl consideră ca pe un sfânt al veacului nostru. S-a născut în 1846 într-un sat din Transilvania, Șugag. A fost căsătorit și în casa sa se citea în fiecare zi *Psaltirea*. Noaptea mergea în grădină unde se ruga cu mâinile ridicate, făcând metanii. Fața sa era totdeauna senină deși familia sa era copleșită de datorii. După paisprezece ani de viață familială, în 1883-1884 a luat hotărârea de a merge la Ierusalim cu mai mulți țărani din satul său. A primit consimțământul nevestei lui care a rămas singură cu cei patru copii. A luat cu el *Evangelia* și *Psaltirea*. Rugăciunea neîntreruptă a lui Iisus se afla în inima sa. A mers pe jos până la Constanța de unde a luat vaporul; dormea două ore pe noapte și se ruga neîncetat. La Ierusalim a rămas patru zile mergând în fiecare zi de câte trei ori la Sfântul Mormânt pentru a participa la Sfânta Liturghie și la alte slujbe. Apoi a vizitat alte locuri sfinte din Palestina și a trăit câțva timp în mănăstiri în post și rugăciune neîncetată. Un mare pustnic i-a spus [...] să meargă prin lume, postind și rugându-se, pentru a redeștepta credința; înainte de aceasta, pentru a se pregăti, trebuia să petreacă patruzeci de zile în deșert într-o asceză totală [...]. Acolo a luat hotărârea

de a nu-și acoperi niciodată capul și de a nu mai purta încălțăminte. Se ruga neîncetat fie în picioare cu mâinile ridicate, fie mergând cu picioarele goale pe pietrele și nisipul încins. Nu se hrănea aproape deloc. După patruzeci de zile a revenit la Ierusalim pentru Paști, apoi s-a întors în România. Toată viața sa a mers cu picioarele goale, capul descoperit [...], și cu *Psaltirea* în mână. Ducea o viață de pelerin, nu mânca decât foarte puțin după apusul soarelui. Pe drum nu vorbea cu nimeni pentru că mintea sa era concentrată în rugăciune. Nu cerea nimănui nimic. În orice loc se afla rămânea în rugăciune în timpul nopții în biserică, nedormind decât trei ore. El a trăit astfel mai mult de patruzeci de ani. Mergea totdeauna recitând psalmi. Umbla fără grabă și fără să se lase tulburat de nimic. Sub cămașa de țaran se vedea o cruce mare și grea de lemn. Avea în inima sa o bucurie permanentă și o mare iubire pentru Hristos. Nu simțea nici căldura, nici frigul, nici foamea. Toată viața a purtat același veșmânt de piele, spălat din când în când.

Nu vorbea niciodată decât despre lucruri privitoare la Dumnezeu și la mântuire. Se ruga de la douăzeci la douăzeci și două de ore pe zi. Toată țara îl cunoștea [...]. După câțva timp a început să fie imitat. Alți pelerini au apărut în Transilvania practicând rugăciunea neîncetată a lui Iisus. Unii dintre ei au devenit călugări.

Din 1895 i s-a dat o chilie în turnul clopotniță din Piatra Neamț din Moldova. În fiecare noapte se ruga timp îndelungat în biserică. Ziua străbătea în stare de rugăciune străzile orașului. Mulți credincioși, printre care și copii, îl urmau, sărutându-i *Psaltirea*, atingându-i veșmântul de piele. Toți simțeau că Sfântul Duh era cu el. Căinii se linișteau la vederea sa. Intra adeseori în câte o brutărie, cumpăra un sac de pâine pe care cineva îl ducea până la turn. La ora la care se întorcea, în jurul lui se adunau o mulțime de săraci, de văduve, și Bătrânul Gheorghe le împărțea pâinile. Celor care îi cereau bani le dădea ceea ce primise pe drum. Nu

Respăstra pentru el decât o singură pâine pe care o mânca seara, în afara zilelor de luni, miercuri și vineri când nu mânca nimic. În rugăciunile sale el îi pomenea pe toți cei care îi făcuseră vreun dar pentru ajutorarea săracilor.

Petrecea un anume timp primind pe câte unul din cei care doreau să-i ceară sfatul. Oamenii simțeau o putere dumnezeiască ieșind din prezența lui pașnică, senină, bună. Avea o transparență duhovnicească. Adesea vizita mănăstirile din Moldova. Mulți au devenit ucenicii săi în Moldova, luând calea sa [...]. Aproape de Mănăstirea Sihăstria [...], Bătrânul Gheorghe și-a săpat o groapă în care se ascundea în momentul rugăciunii, ca să nu vadă decât cerul. Când se întorcea în mănăstire îi spunea plin de mulțumire lui Ioanichie: «Astăzi am fost în cer». O mulțime imensă a participat la înmormântarea sa. Toți simțeau că au pierdut un mare sfânt.”³⁷

Din această prezentare cititorul atent poate să identifice eroismul ascetic, viață trăită la mare înălțime duhovnicească, la superlativul moral și duhovnicesc. Aspectele vieții „Moșului” Gheorghe amintite pe scurt de biograful său, le vom folosi ca temei și punct de plecare pentru a dezvolta universul bogat al omului lui Dumnezeu.

---

³⁷ Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, pp. 149-152.

2. Pelerin în căutarea lui Dumnezeu

2.1. Copilăria și tinerețea

La răspântia dintre cer și pământ, dintre cele ce se văd și cele ce nu se văd, dintre calea morții și calea vieții, tânărul Gheorghe se arată a avea un instinct profetic spre cele dumnezeiești, un dor nepotolit, o râvnă rar întâlnită printre fiii oamenilor, pentru a trăi cetățenia cerului încă de pe pământ. Fără să fie atras și ispitit de promisiunile care sclipesc seducător la orizonturile vieții, mai ales în vremea tinereții, el simte o chemare cerească pe care o urmează din copilărie, tinerețe și apoi toată viața sa. Deși se căsătorește și devine astfel soț și tată, el nu-și poate trăda arzătoarea chemare lăuntrică pe care o face temeinică prin rugăciune, post, retragere și tăcere. Deși are preocupări specifice omului de rând, face din rugăciune preocuparea cea mai de seamă din viața sa. Trăiește printre oameni, dar aceasta nu-l împiedică să fie totodată împreună viețuitor cu îngerii, om din casa lui Dumnezeu. Face negoț pentru întreținerea familiei, dar ca unul care a aflat „Comoara ascunsă în țarină”, adică pe Hristos, nu pregetă „să vândă tot ce are” (Mt. 13, 44) pentru a cumpăra țarina ca să dobândească astfel Comoara. Chiar din zorii vieții sale „le va socoti pe toate ca un gunoi” pentru ca „să-L dobândească pe Hristos și puterea învierii Lui” (Filip. 3, 8, 10).

Sfântul Gheorghe Pelerinul s-a născut în comuna Șugag, județul Alba, în anul 1846. El mai avea doi frați: Andrei și Nicolae. Tatăl său, Ioan, era un țăran destul de sărac, dar credincios, care se îndeletnicea mai ales cu creșterea vitelor. Toți puteau să vadă în viața copilului Gheorghe smerenie,

Respectiv ascultare, dragoste de biserică și de *Psaltire*, simplitate și nevinovăție³⁸.

În anul 1870, la 24 de ani, s-a căsătorit cu o tânără credincioasă, și anume Pelaghia Todescu³⁹. Dar n-au făcut nunta ca de obicei cu muzică, joc și veselie, ci o nuntă modestă, creștinească⁴⁰, iar aceasta pentru că în viața tânărului Gheorghe „trufia vieții” (*I In 2, 16*) era total stinsă de „duhul gândului smerit” (Sf. Efrem Sirul).

Rânduilele vieții de familie, deși le împlinește cu credincioșie, el se înălța tot mai mult acolo unde îi erau dorul și chemarea. Cei doi soți au avut cinci copii. Doi băieți: Ioan și Vasile, care a murit de mic, și trei fete: Maria, Ana și Marta. Dornic de cât mai multă liniște, tânărul Gheorghe și-a făcut casa în afara satului la 4 km, spre munte, unde își avea și pășunea. Noaptea se retrăgea la marginea pădurii, făcea sute de metanii, stătea la rugăciune cu mâinile sus multă vreme, apoi citea la *Psaltire*, dădea din câte avea milostenie și postea permanent. „În casa sa se citea în fiecare zi *Psaltirea*”⁴¹ (fig. 1), fiind cea mai iubită carte.

Simplitatea și curăția luminate de harul Duhului Sfânt îl vor ajuta ca șuvoiul dragostei sale dumnezeiești ce izvora din inima sa să-și creeze o albie dreaptă cu o direcție precisă: viața veșnică. Postul și rugăciunea, *Psaltirea* și biserica, dragostea de Dumnezeu, nevinovăția și pacea netulburată vor rămâne pentru toată viața sa bunurile cele mai de preț, chiar dacă cu trecerea anilor lucrarea lor se va adânci și lărgi tot mai mult făcând din credinciosul Gheorghe Lazăr o revelație a

---

³⁸ Arhim. Ioanichie Bălan, *op. cit.*, p. 10.

³⁹ Numele ei figurează în *Registrul* persoanelor decedate din Șugag; de aici aflăm că a fost „muncitoare agricolă, română ortodoxă”, iar părinții ei se numeau Nicolae și Ioana; tot de aici mai aflăm că a decedat la vârsta de 90 de ani, în ziua de 29 mai 1941.

⁴⁰ Arhim. Ioanichie Bălan, *op. cit.*, p. 10.

⁴¹ Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 149.

cerului printru cele pământești. Dragostea sa pururi clocotitoare și nevinovăția sa copilărească neatinsă de mizeriile păcatului îl vor ridica peste înșelare și amăgire, astfel încât în devenirea sa duhovnicească nu vom vedea salturi și prăbușiri, ci o creștere fericită spre „plinătatea credinței”, spre „starea bărbatului desăvârșit” (Ef. 4, 13).

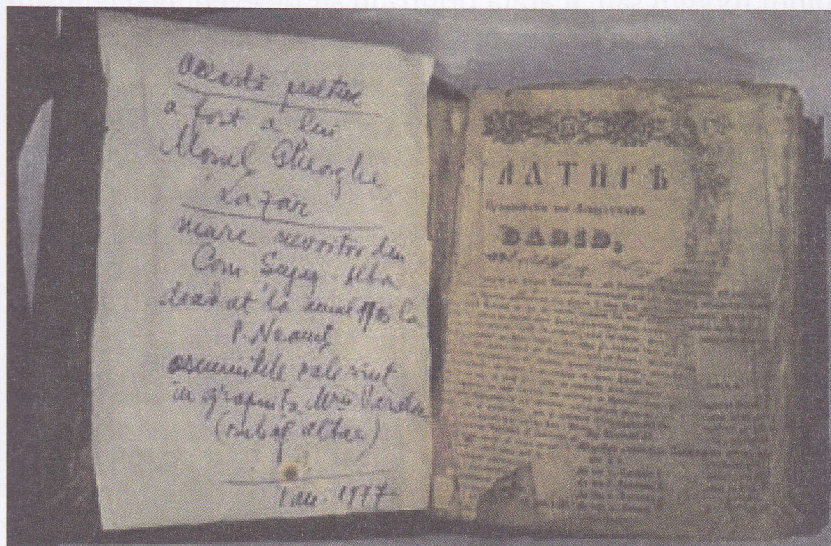

Fig. 1. Psaltirea Pelerinului Gheorghe Lazăr cu o însemnare făcută de Părintele Ioanichie Bălan

2.2. Călătoria la Ierusalim

Pentru a-și lărgi universul cunoașterii duhovnicești și a-și îmbogăți experiența sa în Duhul Sfânt, Dumnezeu a pregătit pentru alesul Său întâlnirea cu oameni sfinți și cu locuri sfinte, iar acest lucru s-a întâmplat odată cu călătoria sa la Ierusalim. Această călătorie își va pune decisiv și profund pecetea asupra ființei sale și asupra misiunii pe care o va avea de împlinit.

Așteptată și dorită de mult timp, călătoria la Ierusalim a minunatului Pelerin Gheorghe Lazăr s-a făcut modul prin

care Dumnezeu a lărgit, îndreptat și conturat calea înaintea alesului Lui.

Între chemarea sa de tată și soț pe care și-a împlinit-o cu credincioșie și chemarea nestăpânită de pelerin către cer, credinciosul Gheorghe Lazăr simte o oarecare tensiune, iar Dumnezeu, Care a cunoscut dorul nestăpânit al inimii și suspinul robului său, îi arată printr-un șir de evenimente misiunea pe care avea să o împlinească pentru toată viața. Așadar, „[...] după paisprezece ani de viață familială, în anul 1883-1884 a luat hotărârea de a merge la Ierusalim cu mai mulți țărani din satul său. A primit consimțământul soției, care a rămas singură cu cei patru copii. A luat cu el *Evanghelia* și *Psaltirea* [...], a mers pe jos până la Constanța de unde a luat vaporul. La Ierusalim a rămas patruzeci de zile mergând în fiecare zi de câte trei ori la Sfântul Mormânt pentru a participa la Sfânta Liturghie și la alte slujbe. Apoi a vizitat alte locuri sfinte din Palestina și a trăit câtva timp în mănăstiri, în post și rugăciune neîncetată”⁴².

Pelerinul român Gheorghe Lazăr le-a trăit pe toate ca pe un mare dar, ca pe un plan providențial pe care trebuia să-l primească cu recunoștință și să-l tâlcuiască duhovnicește. De aceea pe tot parcursul drumului „dormea două ore pe noapte și se ruga neîncet”⁴³. Atât așteptarea de a sosi la Ierusalim cât și petrecerea sa la locurile sfinte se fac pentru el o continuă revelație în timpul căreia „fața lui strălucea de o bucurie neobișnuită”⁴⁴.

Aici el se întâlnește nu numai cu locuri sfinte și ceasuri sfinte cărora le închină toată ființa, atenția, dragostea și venerația, dar se întâlnește cu oameni sfinți ale căror sfaturi urmându-le își va contura identitatea sa duhovnicească pentru toată viața. Este vrednică de consemnat întâlnirea cu

---

⁴² *Ibidem.*

⁴³ *Ibidem.*

⁴⁴ Arhim. Ioanichie Bălan, *op. cit.*, p. 15.